
Inleiding

We leggen ons er als Roncalli Sg. op toe om zoveel mogelijk maatwerk te bieden als het om zorg voor kinderen gaat. Zo ook wanneer het een dyslectische leerling betreft. We zijn er ons als school van bewust dat behoeftes van kinderen gedurende hun schoolloopbaan kunnen veranderen, evenals de inzichten die rondom dyslexie ontwikkeld worden. Daarop is ons beleid dan ook gebaseerd: een zich voortdurend ontwikkelende vorm van ondersteuning waarbij we maatwerk leveren binnen de mogelijkheden die wij als school kunnen bieden.

Dyslexie is een specifieke leerstoornis die zich kenmerkt door een hardnekkig probleem in het aanleren van accuraat en vlot lezen en/of spellen op woordniveau, dat niet het gevolg is van omgevingsfactoren en/of een lichamelijke, neurologische of algemene verstandelijke beperking.

1. Beginsituatie

Wanneer kinderen van de basisschool bij ons aangemeld worden, hebben we al behoorlijk wat gegevens in handen waarvan we gebruik kunnen maken:

- A. Leerlingen die al een dyslexieverklaring hebben;
- B. Leerlingen die meerdere malen (zeer) laag gescoord hebben bij het Cito
- C. Leerlingvolgsysteem op het onderdeel lezen en/of spelling, aanwijzingen voor remediëring voor lezen en/of spelling van de basisschool

De groepen B + C zijn de groepen die nadere aandacht behoeven. Zij komen vooralsnog niet in aanmerking voor extra faciliteiten. Indien nodig komen zij in aanmerking voor RT taal.

2. Screening van dyslexie

Bij alle nieuwe brugklassers (m.u.v. de leerlingen genoemd onder A) worden de toetsen behorend bij het Signaleringsinstrument Protocol Dyslexie Voortgezet Onderwijs afgenomen. Deze screening heeft een signalerende functie: is er sprake van ernstige lees- en/of spellingproblemen?

Tijdens de kennismakingsavond met de klassendocent wordt aan de ouders van deze nieuwe brugklasleerlingen informatie gegeven over het signaleringsinstrument van dit protocol. Vóór de herfstvakantie nemen de docenten Nederlands die in de brugklas lesgeven de toetsen behorend bij dit signaleringsinstrument af.

Op grond van de scores van de leerlingen wordt door het ondersteuningsteam bepaald of er al dan niet tot verdere screening wordt overgegaan. Afhankelijk van de scores vindt de vervolgscreening ofwel door school plaats ofwel door een erkend orthopedagoog/psycholoog gz. De ouders van de leerlingen die voor een vervolgscreening in aanmerking komen, worden door de ondersteuningscoördinator op de hoogte gesteld, hetgeen in Magister (het leerlingvolgsysteem van de school) wordt vastgelegd.

3. Faciliteiten

Elke erkend dyslectische leerling krijgt een dyslexiepas waarop de rechten en plichten vermeld staan. Dit is een individuele pas die de leerling altijd bij zich heeft en gedurende een toets op tafel kan leggen. De inhoud van die pas wordt met behulp van de aanwijzingen in de dyslexieverklaring vastgesteld. Compenserende maatregelen die in het basisonderwijs gehanteerd werden, worden ook op Roncalli toegestaan op voorwaarde dat ze binnen onze dyslexieregeling vallen.

3.1 Algemene compenserende faciliteiten

Deze faciliteiten staan standaard op de dyslexiepas vermeld.

- 20% extra tijd (of, indien dit op praktische bezwaren stuit, een naar verhouding ingekorte toets);
- Bij fouten in de spelling wordt maximaal 1 punt van het eindcijfer afgetrokken. Meer fouten worden wel aangegeven, maar tellen niet mee. Deze regeling geldt t/m 2VTL en t/m 3VBP.

Wanneer van een van de hierboven genoemde uitzonderingsregels gebruik wordt gemaakt, vermeldt de docent achter het toetscijfer *DL*. Toetsen worden aangeboden in een duidelijke lay-out en in een duidelijk lettertype (Arial 12).

De ondersteuningscoördinator (zorg@roncalli-boz.nl) is verantwoordelijk voor het uitgeven van de dyslexiepas en vermelding in Magister.

3.2 Aanvullende compenserende faciliteiten

Naast de standaard faciliteiten bestaan er ook aanvullende compenserende faciliteiten. Deze faciliteiten dienen ter bevordering van de zelfredzaamheid van de leerling. Zij hebben betrekking op lezen, schrijven, toetsing en beoordeling. Binnen de mogelijkheden die de school kan bieden, vallen hieronder o.a. de volgende faciliteiten:

Faciliteiten die hieronder vallen, zijn:

- gebruik voorleessoftware (Textaid, zie par. 4 voor een nadere toelichting);
- digitale overdracht van aantekeningen;
- gebruik laptop bij toetsen (antwoorden typen);
- aangepaste boekenlijst Nederlands (havo 2 punten minder, atheneum 3 punten minder);
- mondelinge overhoringen bij enkele toetsen op afspraak;
- vrijstelling (klassikale) voorleesvaardigheid in de onderbouw.

Indien een leerling gebruik wil maken van aanvullende compenserende faciliteiten, kan daartoe initiatief genomen worden door alle belanghebbenden: ouders, leerling, mentor, vakdocent, leerlingcoördinator. Voor elke erkend dyslectische leerling is het uitgangspunt dat dié maatregelen en tegemoetkomingen gekozen worden waaraan deze specifieke leerling behoefte heeft, zonder dat medeleerlingen of docenten daarvan hinder ondervinden tijdens het leerproces.

Er wordt bij het verlenen van faciliteiten altijd gekeken naar mogelijkheden bij het Centraal Examen. Hulpmiddelen die daar niet zijn toegestaan, worden ook niet toegestaan gedurende de schoolloopbaan.

De ondersteuningscoördinator (zorg@roncalli-boz.nl) is verantwoordelijk voor het aanpassen van de dyslexiepas en vermelding in Magister. Voor het gebruik van voorleessoftware bij toetsen en examens is het noodzakelijk dat hiervoor toestemming is verleend door de ondersteuningscoördinator.

3.3 Schoolexamens en het Centraal Examen

Voor een kandidaat met dyslexie kunnen de examencondities aangepast worden op grond van een rapport van een deskundige (artikel 55.1 Examenbesluit), waarin is aangegeven welke maatregelen nodig zijn. Deze aanpassingen betreffen zowel het schoolexamen als het Centraal Examen. Alle leerlingen met een officiële dyslexieverklaring hebben recht op:

- verlenging van tijd (SE's 20% en CSE 30 minuten).

Afhankelijk van de mate, de ernst en het soort dyslexie, kunnen - op voorspraak van deskundigen - ook andere maatregelen genomen worden, zoals het gebruik van TextAid.

M.i.v. het Centraal Schriftelijk Examen in 2013 is het lettertype/de lettergrootte Arial 12 de standaard. Zodoende behoren vergrotingen tot het verleden aangezien alle toetsen standaard in dit lettertype/deze lettergrootte afgedrukt worden.

Aan het begin van het examenjaar ontvangen alle leerlingen een formulier waarop ze kunnen aangeven van welke faciliteiten ze gebruik willen maken.

3.4 Dispensaties

Indien bovenstaande faciliteiten onvoldoende verlichting brengen, bestaat de mogelijkheid om een verlicht programma Frans/Duits of een vrijstelling aan te vragen.

- verlicht programma Frans / Duits;
- vrijstelling Frans.

Zie 5.1 voor een nadere toelichting.

4. Gebruik van TextAid

TextAid is de standaard tekst-naar-spraak ondersteuning die Roncalli aanbiedt. Dit programma is voor alle leerlingen toegankelijk. Leerlingen kunnen dit programma gebruiken voor het maken van huiswerk en leren van toetsen en examens. Leerlingen kunnen aangeven dat ze hier gebruik van willen maken en worden dan toegevoegd aan een Classroom met instructies en tips. Om dit aan te vragen dienen ze gebruik te maken van het inloopspreekuur. Dit is iedere dinsdag van 15.00u tot 15.45u in 004.

Indien een dyslectische leerling bij toetsen/examens gebruik wil maken van TextAid dan moet dit volgens onderstaande procedure worden aangevraagd.

4.1 Hoe kan het gebruik van TextAid bij toetsen/examens aangevraagd worden?

De procedure hiervoor is als volgt:

1. De leerling heeft gedurende enige tijd ervaring opgedaan met het werken met TextAid.
2. Ouder(s)/verzorger(s) dient/dienen via mail een gemotiveerd **schriftelijk verzoek** in bij de ondersteuningscoördinator (zorg@roncalli-boz.nl)
3. Het ondersteuningsteam neemt een besluit en communiceert dit naar de leerling, ouders, mentor en vakdocenten.
4. Het ondersteuningsteam verwerkt de faciliteit in Magister.
5. De procedure neemt vanaf binnenkomst aanvraag tot communicatie besluit maximaal 1 week in beslag.

4.2 Afspraken voor de leerling m.b.t. toetsing met TextAid

- De leerling mailt de vakdocent minimaal een week van tevoren wanneer deze de toets met behulp van TextAid wil maken en vermeldt daarbij de datum en het lesuur.
- De toets dient te worden gemaakt op een Chromebook onder schoolbeheer. Indien de leerling hier zelf niet over beschikt, kan deze door de leerling worden geleend bij de mediatheek. De leerling is zelf verantwoordelijk voor het tijdig regelen en ophalen hiervan.
- Mocht een leerling door **bijzondere omstandigheden** de toets moeten verzetten, dan wordt dit door de leerling **via mail** minimaal één dag van tevoren doorgegeven aan de vakdocent.

5. Verlicht Programma en/of Ontheffing

Leerlingen op Roncalli volgen naast Engels lessen in de Franse taal en vanaf het tweede jaar ook in de Duitse taal. Voor leerlingen met dyslexie die zeer ernstige problemen hebben met het leren van talen bestaat de mogelijkheid tot het volgen van een **Verlicht Programma** en/of het verlenen van **Ontheffing** van een taal.

5.1 Wat is een Verlicht Programma?

Een verlicht programma is bedoeld om de leerling te ontlasten. Indien een leerling onevenredig veel tijd kwijt is aan de talen en daardoor in de problemen komt bij andere vakken, dan kan dit een helpend middel zijn om de voortgang op school te verbeteren.

Aanpassingen die o.a. deel uit kunnen maken van het Verlicht Programma zijn:

- Leerling leert alleen vanuit de vreemde taal naar het Nederlands;
- spelfouten worden helemaal niet meegeteld;
- fonetisch gespelde woorden worden niet fout gerekend;
- bepaalde onderdelen laten vallen (bijvoorbeeld: leesbeurten);

Daarnaast kan in overleg met de docent afgesproken worden dat bepaalde huiswerkopdrachten of opdrachten in een toets niet gemaakt hoeven te worden.

Een Verlicht Programma Frans kan vanaf het begin van de brugklas-2 aangevraagd worden. Een Verlicht Programma Duits kan vanaf klas 3 aangevraagd worden. Omdat in klas 3 VTL op vakkenpakket wordt gewerkt, is een verlicht programma Duits enkel relevant voor leerlingen in 3 VBP.

Indien een verlicht programma wordt toegekend, dan wordt dit administratief verwerkt in Magister. Het vak kan dan niet meer worden gekozen in de bovenbouw.

5.2 Criteria voor een Verlicht Programma Frans/Duits

Allereerst moet duidelijk worden dat een leerling op basis van de resultaten die hij of zij haalt niet langer zou kunnen functioneren op het niveau waarvoor hij of zij in principe wel de capaciteiten heeft gezien de ingangsadvisen en de tot dan toe behaalde resultaten van andere vakken.

Naast de (onvoldoende) cijfers die een leerling behaalt, wordt ook gekeken hoe de huiswerkaanpak is, hoeveel tijd een leerling besteedt aan het betreffende vak, hoe hij/zij het leren voor toetsen plant en of de leerling gebruik maakt van de strategieën die hem/haar zijn aangeboden.

Om een goede afweging te kunnen maken is het van belang dat de leerling in overleg met de profielkeuzebegeleider nagaat of er een profiel samen te stellen is zonder het vak waarvoor een Verlicht Programma wordt aangevraagd. Dit vak kan immers niet meer worden gekozen.

5.3 Aanvraagprocedure Verlicht Programma

De procedure hiervoor is als volgt:

1. Ouder(s)/verzorger(s) dient/dienen via mail een gemotiveerd **schriftelijk verzoek** in bij de ondersteuningscoördinator (zorg@roncalli-boz.nl);
2. Het ondersteuningsteam wint informatie in bij de betrokken docent(en), de mentor, de leerlingcoördinator van de jaarlaag;

NB Hierbij komen d.m.v. een vragenlijst in ieder geval de volgende vragen ter sprake:

- a. *Hoe is de werkhouding en de inzet van de leerling?*
 - b. *Wat is er in het voortraject al gebeurd? Hierbij valt o.a. te denken aan: -extra- aansturing door vakdocent, RT, externe hulp, e.d. of is dit niet (meer) nodig/zinvol?*
 - c. *Wat is de mening van de vakdocent?*
 - d. *Het perspectief: in dit verband alle cijfers bekijken met in het achterhoofd de vraag: "Is de kans reëel dat deze leerling een diploma met alleen Engels als MVT kan halen?"*
 - e. *Hoe is het verzoek van de leerling/ouders gemotiveerd?*
 - f. *Zijn er –andere dan hier bovenstaande- redenen die meegewogen kunnen/moeten worden om een aanvraag Verlicht Programma te honoreren?*
3. Het ondersteuningsteam brengt vervolgens advies uit aan de betrokken manager onderwijs; het door de manager onderwijs genomen besluit wordt schriftelijk medegedeeld aan de ouders;
 4. De onderbouwing en verantwoording van het besluit worden door de administratie verwerkt in Magister;
 5. Het ondersteuningsteam informeert de betrokken docent(en), de leerlingcoördinator en de mentor.

De procedure neemt vanaf binnenkomst aanvraag tot communicatie besluit maximaal 3 weken in beslag. Als het verzoek gehonoreerd wordt, betekent dit dat er een bindende keuze is gemaakt. Er kan in de hogere klassen niet voor dat vak gekozen worden in het vakkenpakket.

5.4 Ontheffing Frans (VTL klas 2)

Alleen voor vtl-leerlingen is de mogelijkheid tot **ontheffing** geregeld in de wet. Sinds 1 augustus 2006 staat in artikel 11d sub1 van de Wet op het Voortgezet Onderwijs dat het bevoegd gezag van de school (directeur of rector) na overleg met ouders en leerling ontheffing mag verlenen voor onderdelen van het onderwijsprogramma. De uren die zodoende vrijkomen, moeten dan besteed worden aan een alternatief programma (bijvoorbeeld: aan Nederlands, Engels of de overgebleven vreemde taal).

Voor VBP-leerlingen zijn er geen wettelijke mogelijkheden om in de onderbouw van havo of atheneum een ontheffing Frans en/of Duits te verlenen. Een verlicht programma is wel toegestaan, zoals eerder vermeld.

5.5 Hoe kan Ontheffing aangevraagd worden?

Voor het aanvragen van een ontheffing wordt dezelfde procedure aangehouden als voor het aanvragen van een verlicht programma. Zie 5.3.

5.6 Vervanging tweede Moderne Vreemde Taal (bovenbouw atheneum)

Leerlingen in de bovenbouw van het atheneum moeten naast Engels een tweede moderne vreemde taal volgen (Frans, Duits of Spaans). Alleen in uitzonderlijke gevallen is ontheffing van het volgen van een tweede moderne vreemde taal mogelijk. Het is de verantwoordelijkheid van de school dit per geval te bekijken. Hiervoor is geen toestemming vooraf van de inspectie nodig. De leerling moet in plaats van de taal een vervangend vak kiezen. De keuze is afhankelijk van het aanbod van de school. Indien een dyslectische leerling i.p.v. de verplichte tweede moderne vreemde taal een ander volledig vak wil kiezen, kan hiervoor een schriftelijk verzoek ingediend worden bij de ondersteuningscoördinator (zorg@roncalli-boz.nl) die in samenspraak met de decaan een advies uitbrengt.

Tot slot

Om dit gehele beleid zo effectief en goed mogelijk te laten verlopen, is het van belang dat de verschillende partijen zich bewust zijn van de rol die zij in dit geheel hebben. Dit betekent:

De leerling is zich ervan bewust dat er, vanwege dyslexie, meer inzet nodig zal zijn om te presteren in lijn met de capaciteiten. Er is bereidheid om de aangereikte handvatten om met dyslexie om te gaan te gebruiken.

De docent is op de hoogte van het dyslexiebeleid van de school en volgt de afspraken die met de leerling zijn gemaakt, evenals de richtlijnen van de school.

De ouders/verzorgers stimuleren hun kind om, ondanks de dyslexie en de bijbehorende teleurstellingen, toch inzet en inspanning te blijven tonen. Indien zij graag willen dat hun kind een opleiding volgt die overeenkomt met de capaciteiten, bieden zij thuis - waar mogelijk - de faciliteiten die daarvoor nodig zijn. In samenspraak met de school ondersteunen zij het vastgestelde beleid.

Bij onvoldoende medewerking of fraude van de leerling kunnen bepaalde tegemoetkomingen worden teruggedraaid of ingetrokken.